

Delier

Informatie voor familie en betrokkenen

Inleiding

Op onze verpleegafdeling is een familielid, vriend(in) of kennis van u opgenomen. Tijdens uw bezoek aan de patiënt heeft u waarschijnlijk gemerkt dat hij anders reageert dan u van hem gewend bent. De patiënt is onrustig, begrijpt u niet en denkt op een andere plaats te zijn. Hierdoor is het moeilijk een gesprek te voeren. De toestand waarin de patiënt verkeert wordt een delier (ook wel 'acuut optredende verwardheid') genoemd. Het is belangrijk om te weten dat deze vorm van verwardheid tijdelijk is. Als de lichamelijke situatie verbetert zal de verwardheid afnemen. Het is mogelijk dat u geschrokken bent van de toestand waarin u de patiënt aantroft. Daarom willen wij u met deze folder op de hoogte brengen van dit voor u 'vreemde' gedrag.

De folder is bedoeld voor zowel de patiënt als zijn naasten. Onder het kopje 'Wat u kunt doen als familielid, vriend(in) of kennis' richten wij ons speciaal tot de naasten met adviezen hoe om te gaan met iemand die met een delier te maken krijgt.

Verschijnselen

Een delier is te herkennen aan een aantal verschijnselen. De patiënt is niet zo helder als normaal. Het lijkt alsof de dingen langs hem heen gaan. Het is mogelijk dat de patiënt u niet herkent en zelfs zijn eigen naam vergeten is. Vaak weet de patiënt niet meer waar hij is en welke dag het is.

Wanneer u de patiënt iets vertelt, is het mogelijk dat hij dit na korte tijd alweer vergeten is. Realiseert u zich dat dit niet bewust gebeurt. Het geheugen kan iemand in de steek laten. Vooral de dingen die net of kort geleden gebeurd zijn, weet de patiënt dan niet meer.

De patiënt met een delier kan de werkelijkheid anders ervaren. Hij ziet of hoort dingen die er niet zijn, bijvoorbeeld beestjes, stemmen of geluiden. Voor de patiënt zijn die beestjes of stemmen/geluiden er echt en dus niet 'uit het hoofd te praten'.

De patiënt is de 'greep' op zichzelf en de omgeving kwijt. Dat kan de patiënt beangstigen. Hierdoor kan hij achterdochtig, waakzaam of zelfs agressief reageren. Het is ook mogelijk dat hij zich juist stilletjes terugtrekt.

Oorzaken

Een delier kan vele oorzaken hebben. Bijna altijd is de oorzaak een lichamenlijk probleem zoals een blaasontsteking, een longontsteking, een botbreuk ten gevolge van een val, stoornissen in de stofwisseling of de hormonenhuishouding, medicijngebruik, stress, angst of te weinig slaap. Ook grote operaties of een ongeluk waarbij sprake is van hersenletsel kunnen tot een delier leiden.

Patiënten die ouder zijn dan 70 jaar hebben een groter risico om een delier te krijgen.

Duur van het delier

De duur van een delier is tijdelijk en kan verschillen van enkele uren tot dagen.

Dit is afhankelijk van de volgende factoren:

- ernst van de lichamelijke aandoening
- de leeftijd van de patiënt
- de conditie van de patiënt

Als de lichamelijke situatie verbetert, zal de verwardheid afnemen.

Gevolgen

Een delier kan ernstige gevolgen met zich meebrengen. Veel patiënten zijn angstig. Mensen die een delier hebben meegemaakt kunnen dit als traumatisch ervaren. Dit kan ook gelden voor directe naasten. Achteraf kunnen er vragen en onzekerheden ontstaan. Patiënten kunnen last krijgen van angst en schaamtegevoel. Mocht u hierover willen praten, dan kunt u dit aangeven bij de verpleegkundige. Ook kunt u contact opnemen met uw huisarts of specialist. Hij kan met u bespreken wat er gebeurd is, wat de oorzaak hiervan was, welke herinneringen u heeft en welke emoties dit oproept.

Behandeling

De behandelend arts zal proberen zo snel mogelijk de oorzaken van het delier vast te stellen en deze te behandelen. Daarnaast kan hij de patiënt medicijnen geven om de verschijnselen van de verwardheid te verminderen.

De verpleegkundige begeleidt en informeert de patiënt en zijn naasten in dit proces. Een veilige en vertrouwde zorgomgeving is hierbij van belang. In overleg met de verpleging kunnen afspraken gemaakt worden over bezoek en eventuele overnachting van een vertrouwd familielid op de patiëntenkamer

Herstel

In tegenstelling tot dementie gaat een delier weer over. Als het op tijd wordt ontdekt en op de juiste wijze behandeld, dan is het goed te genezen. De klachten zijn dus tijdelijk.

Mocht u nog een keer worden opgenomen in een ziekenhuis, dan is het belangrijk dat u de verpleegkundige of de arts aangeeft dat u eerder een delier hebt doorgemaakt. Hierdoor kunnen de verpleegkundigen en de artsen een delier sneller bij u herkennen. Hierdoor kan een delier mogelijk eerder behandeld worden.

Ontslag naar huis

Bij ontslag uit het ziekenhuis naar huis wordt in de brief aan de huisarts vermeld dat u een delier heeft doorgemaakt. In een aantal gevallen wordt u uitgenodigd voor een bezoek aan de afdeling Ouderengeneeskunde. Tijdens dit bezoek zal aandacht besteed worden aan het doorgemaakte delier, de ervaringen en herstel na ontslag.

Wat u kunt doen als familielid, vriend(in) of kennis

Iemand met een delier heeft steun en begrip nodig van zijn omgeving.

U kunt iemand met een delier steunen alleen al door vaak op bezoek te komen en rustig te blijven. U bent het aanspreekpunt voor de zorgverleners en speelt een belangrijke rol bij het scheppen van een veilige zorgomgeving. Daarnaast kunt u helpen bij de verwerking van wat er gebeurd is. In sommige gevallen kan het overnachten bij de patiënt op de patiëntenkamer geruststellend werken. Bespreek de mogelijkheden met de verpleegkundige op de afdeling.

- Als u op bezoek komt, zeg dan wie u bent en waarom u komt. Herhaal dit zonedig.
- Als iemand tijdens een delier een helder moment heeft, vertel hem dan dat hij lichamelijk ziek is en daardoor angstig en in de war. Leg uit dat dit tijdelijk is en overgaat.
- Spreek rustig en in korte zinnen. Stel eenvoudige vragen. Bijvoorbeeld: "Hebt u lekker geslapen?" en niet: "Heeft u lekker geslapen of bent u steeds wakker geweest?"
- Bezoek is erg belangrijk maar teveel personen of een te lange bezoektijd in een keer werkt vermoeiend en verwarrend.
- Ga als u met meerdere personen op bezoek komt, zoveel mogelijk aan één kant van het bed zitten zodat de patiënt zich op één punt kan richten.
- Let erop dat de patiënt zonedig zijn bril en/of gehoorapparaat gebruikt.
- Neem kleding, goede schoenen en eventueel een loophulpmiddel mee. Misschien is iemand met een delier door zijn ziekte gedwongen in bed te blijven. Toch is het goed om als het enigszins mogelijk is zoveel mogelijk overdag op te zijn en te bewegen.
- Het is beter voor de patiënt dat u niet meegaat in de 'waanideeën' of met de dingen die de patiënt ziet of hoort maar die er niet zijn. Probeer de patiënt niet tegen te spreken maar wel duidelijk te maken dat uw waarneming anders is. Belangrijk is wel dat u hier geen ruzie over maakt. Praat met de patiënt over bestaande personen en echte gebeurtenissen.
- Probeer de patiënt bij het 'hier en nu' te betrekken door de (buurt)krant mee te nemen en er stukjes uit voor te lezen.
- Laat iemand zo min mogelijk alleen, zeker als hij angstig is.

Tot slot

Wanneer u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u ons altijd bellen. Het telefoonnummer staat op de achterkant van de folder.

Expertisecentrum ouderengeneeskunde

Meldpunt West 06

Telefoonnummer 088 - 459 7783

Internet

www.zuyderland.nl